

Colònia Pons: cent anys de vida

per RAMON VILADÉS

El dia 5 d'octubre de 1980 celebràvem el centenari de la fàbrica de Cal Pons. Va ésser una festa austera, car la crisi del tèxtil planava com un fantasma damunt de les nostres testes. Una missa cantada per la Coral Infantil *Cors Alegres* de Puig-reig, i un dinar de germanor als jardins de la Colònia van ésser els actes principals d'aquella efemèride.

Aquest any ens disposem a commemorar els cent anys de la inauguració de l'església. Tot plegat cent anys que ens han aportat de tot: treball, neguits, crisis, alegries, festes, etc... Però, sobretot, ens han deixat al darrere uns homes que amb la seva empena van crear riquesa a l'entorn del nostre riu, malgrat els defectes de tota empresa humana.

La Colònia fou fundada per Josep Pons i Enrich. Va néixer a Manresa el dia 12 de novembre de 1811. Era un home de grans empreses: va fundar la Caixa d'Estalvis de Manresa, les Germanetes dels pobres, també de Manresa; fou impulsor del tren Barcelona-Manresa-Saragossa; president del Consell d'Administració del ferrocarril Manresa-Berga; diputat provincial els anys 1861-1863. Tenia fàbriques a San Joan de Vilatorrada, Sallent i Navarces.

L'any 1875 comprava els terrenys de cal Garri gal i cal Biel a Puig-reig a fi de construir-hi l'empresa de la qual avui parlem. El 1876 van començar les obres de la fàbrica i el 1880 es posava ja en funcionament.

A continuació us oferim unes quantes fotografies d'alguns dels trets més característics d'aquesta colònia.

DON JOSEPH PONS Y ENRICH, † 10 dia 26 del passat Febrer.

Aquest gravat ens mostra les primeres construccions de la gran empresa. Primer es va construir el canal, la fàbrica, la *torre de l'amo* i finalment l'església. Aquesta va ser inaugurada l'any 1887 i cons-

truïda amb un temps rècord: setze mesos. La fotografia segurament és d'aquest mateix any, car es veu l'església sense campanar; aquest es va construir dos o tres anys més tard.

-Colonia de D. José Pons é hijos- (Sección de hilados)

Una instantània de la dècada del 1890. És la secció de filatura. Podem veure un reguitzell d'infants que porten el fus a les mans. Els nens eren els encarregats de posar les metxes de fil a les màquines

de filar. Molts d'aquests nens començaven a treballar als set anys. La jornada laboral s'iniciava a les cinc del matí i acabava a les set del vespre. Cobraven un duro de plata a la setmana.

El dia 31 d'octubre de l'any 1908, el Rei Alfons XIII, en motiu de la seva visita al Berguedà, féu parada a Cal Pons. La fotografia ens mostra un moment del dinar que se li va oferir a la *torre de l'amo*.

Eren 140 comensals. L'àpat el serví el restaurant Martín de Barcelona. Al final, el Rei va condecorar els quatre obrers més antics amb la Creu d'Isabel la Catòlica.

Una de les grans obres culturals de la Colònia fou l'Escola de Llar. Dirigida per les Germanes Dominiques de l'Anunciata. Aquesta escola, durant quasi cent anys, va formar un estol impressionant de noies de dintre i fora de la comarca. S'impartien classes

de sanitat, higiene, llar, alimentació, urbanitat, socials, tall, labor i religió, a més de conferències complementàries de llur formació. Després dels dos cursos d'estudi i pràctica es donava un diploma a les alumnes que havien superat les proves. Foto de l'any 1950-53.